

Domowina

Džěłowe směrnicy w dobie 2025 – 2027

Předstłowo k džěłowym směrnicy

Džěłowe směrnicy Domowiny konkretizuja powšitkowne zaměry programa za dwulětnu dobu hač do přichodnje hłowneje zhromadźizny w lěće 2027. Wone su so na 23. hłownej zhromadźiznje Domowiny schwalili a tworja zakład za džěławosć wolenych gremijow třěšneho zwjazka. Rozprawa wo zwoprawdženju džěłowych směrnicy předpołži so hłownej zhromadźiznje w lěće 2027.

Zwoprawdženje tutych směrnicy koordinuje zwjazkowe předsydstwo z pomocu swójeho prezidija, džěłowych wuběrkow a zarjada. Župy a čłonske towarstwa/zwjazki smy do wudžěłanja směrnicy zapřijeli.

I. Zwjazk Łužiskich Serbow

Domowina – Zwjazk Łužiskich Serbow – je zastupjerka zajimow serbskeho luda. Jeje čłonske župy, skupiny a towarstwa su nošerjo towaršnostneho žiwjenja w Serbach. Jich džěło podpěrać je nam bytostny nadawk. Aktiwne sobudžěło jednotliwcow, towarstwow, župow a organow Domowiny při zwoprawdženju wobzamknjenjow Domowiny je zakład za wuspěšne skutkowanje třěšneho zwjazka. Zhromadnje wabimy za skutkowanje w Domowinje. Kóždy, hač jednotliwec abo towarstwo, je nam jako čłon třěšneho zwjazka witany. Zakład za zhromadne džěło tworja wustawki a program Domowiny.

1. Domowina spěchuje kulturu mjezsobneho respekta a zasadźuje so za zwjazanosć w našej towaršnosći. We Łužicy pozbudźujemy ludźi, serbsce w zjawnosći rěčeć. Wuwiwanje a skrućenje serbskeje identity a serbskeho wědomja, wosebje pola młodostnych, podpěrujemy z wotpowědnymi naprawami. Wot namocy, diskriminacije abo ščuwańcy potrjechenym poskićujemy našu podpěru a pomoc.
2. Za spěchowanje mjezsobneje wuměny župow a čłonskich towarstwow Domowiny přewjedze předsyda Domowiny dwójce wob lěto zarjadowanje ze županami a předsydami.
3. Z načasnym wonkownym wustupowanjom wabi Domowina wšitkich zajimcow, wosebje tež dorost, do zhromadneho džěła za přichod Serbow pod třěchu Domowiny – wšojedne hač čestnohamtsce abo hłownohamtsce.
4. Domowina, jeje župy a towarstwa, haja styki k přećelam Serbow w słowjanskim wukraju, k potomnikom Serbow w tu- a wukraju kaž tež narodnym mjeńšinam w Europje. W tutym wobłuku měli so lětnje na 20 interakcijow přewjesć.
5. Z Mytom Domowiny, Čestnym znamješkom, Mytom Domowiny za dorost a ze “Serbskim dudakom” počesći Domowina kóždy lěto wosoby za wuznamne čestnohamtske skutkowanje na wšěch polach narodneho džěła.

II. Politiske zastupnistwo

Domowina zastupuje zajimy serbskeho luda. Tute zastupnistwo je do serbskeju zakonjow kraja Braniborska a Swobodneho stata Sakska zapisane. Wona stara so wo rozšěrjenje prawow a winowatosćow za sobu- a samopostajowanje, předewšěm w serbskich politiskich, kulturnych a kubłanskich naležnosćach. Jednamy ze wšěmi demokratiskimi akterami na komunalnej, krajnej, zwjazkowej kaž tež europskej runinje. Wudžeržujemy styki k narodnym mjeńšinam a druhim ludam. Při tym je nam wažne, wědu wo Serbach we Łužicy a zwonka njeje dale šěrić.

1. Domowina zasadźuje so za to, zo byštej so programaj z koalicijskeju zrěčenjow Sakskeje a Braniborskeje nastupajo serbske naležnosće zwoprawdźiło. Dale zasadźuje so za přesadźenje politiskich žadanjow Serbow, kotraž je Domowina krajnymaj sejmomaj sposrědkowała.
2. Domowina stara so wo to, zo so politiske žadanja za serbske šulstwo w Sakskej, kotraž je zwjazkowe předsydstwo 2024 na namjet Serbskeho šulskeho towarstwa schwalilo, realizuja.
3. Domowina zasadźuje so w Sakskej za to, zo so kubłanski koncept 2plus do wotpowědného postajenja zapřija a zwoprawdźi.
4. Domowina formuluje jako rěčnica zajimow Serbow politiske stejišća a je po potrebnje z dalšimi gremijemi wothłosuje (na př. ze Serbskimaj radomaj w Braniborskej a Sakskej, ze Załožbowej radu a Mjeńšinowej radu).
5. Domowina je aktiwny člon Mjeńšinoweje rady Němskeje a wothłosuje so w tutej ze zastupjerjemi tamnych narodnych mjeńšin. W nadawku Mjeńšinoweje rady wobhospodari Domowina jako nošer Mjeńšinowy sekretariat w Berlinje.
6. Domowina stara so wo to, zo so serbske zajimy na zwjazkowej runinje wobkedźbuj. Wosebje pak zasadźuje so za zaručenje trěbneho zvýšenja financnych srědkow w nowym financnym zrěčenju za Załožbu za serbski lud.
7. Jako zastupjerka zajimow Serbow sposrědkuje Domowina serbske pozicije na mjezynarodnej, zwjazkowej, krajnej, regionalnej a komunalnej runinje. Za to powołuje zastupjerjow Serbow do wotpowědných gremijow a přijimuje prawidłownje rozprawy wo jich dźěławosći.
8. Domowina je nošerka Serwisoweho běrowa za serbsku rěč w komunalnych naležnosćach. Wona zasadźuje so za dołhodobne zawěšćenje tuteje poslužby kaž tež serbskeho komunalneho programa.
9. Domowina wudźěla sej přehlad wo komunach w serbskim sydlenkim rumje a z kotrymi napravami tute serbsku rěč spěchuja. Domowina je partnerka wšitkim komunam při spěchowanju a rewitalizaciji serbskeje rěče.
10. Domowina zastupuje z aktiwnym dźěлом w organizacijomaj FUEN a MENS serbske zajimy na europskej runinje. Wona je mj. dr. člonka w słowjanskej, kubłanskej kaž tež non-kin-state skupinje FUEN.
11. Domowina je člonka organizacije CIOFF a haji kontakty k dalšim kulturnym čělesam a organizatoram folklornych festiwalow. Wobdźělenje na zarjadowanjach CIOFF a jeje němskeje sekcije kaž tež trěbne přidźěla zarjad Domowiny zaruča.
12. Domowina zasadźuje so zaměrnje za to, zo so na Braniborskej techniskej uniwersiće Choćebuz-Zły Komorow studij wučerstwa za serbšćinu za delni schodženk zarjaduje.

III. Škit a wozrodźenje serbšćiny

Serbšćina je nam najdrohotniše džědźinstwo našich předownikow. Jeje pěstowanje, škit a wozrodźenje je nam najwažniši nadawk. Pozbudźujemy swójbny k pěstowanju serbšćiny. Zasadźujemy so za zwoprawdźenje efektiwnych, rěč spěchowacych naprawow za wšitke generacije, wosebje w pěstowarnjach a šulach. Přewjedźemy a podpěramy naprawy k wožiwjenju serbšćiny wšudže tam, hdžež wona tuchwilu kruty wobstatk zjawneho žiwjenja njeje. Wutworjenje nowych rěčnych rumow je wažny wobstatk našich prócowanjow.

1. Jako Domowina dźiwamy na to, zo we wšednej komunikaciji, w našich gremijach a na posedženjach serbšćinu jako jednansku a wobchadnu rěč wužiwamy.
2. Domowina z Rěčnym centrumom WITAJ kooperuje ze župami a kubłanišćemi při wuhotowanju swójbnych a rěč spěchowacych zarjadowanjow a naprawow.
3. Domowina z Rěčnym centrumom WITAJ wukonja jako připóznata nošerka młodžinskeje pomocy a na zakładze zrěčenjow z wokrjesomaj Budyšin a Zhorjelc socialne młodžinske džěło. Jako nošer internatow serbskeju gymnazijow w Choćebuzu a Budyšinje skići RCW šulerjam druhe doma a serbowacu zhromadnosć.
4. Rěčny centrum WITAJ analyzuje w Delnjej Łužicy přechad džěci z pěstowarskich WITAJ-skupinow do zakładnych šulow z bilingualnej wučbu. Na tutym zakładze wudžěluje RCW strategiske naprawy a konkretne namjety za efektiwne wuhotowanje w předšulskej lěće.
5. Domowina je partnerka za wšitke kubłanišća ze serbskimi poskitkami. Wona je w šulskich konferencach wšitkich šulow ze serbskim poskitkom w serbskim sydleniskim rumje poradźowaca člonka a wobkedźbuje jich serbske zajimy.
6. Domowina podpěruje zwoprawdźenje kaž tež dalepisanje Druheho krajneho plana k skrućenju delnjoserbskeje rěče kraja Braniborskeje a Druheho plana naprawow Sakskeho statneho knježerstwa k pozbudźowanju a wožiwjenju wužiwanja serbskeje rěče. Za zwoprawdźenje planow stej knježerstwje zamołwitej.
7. Domowina koncentruje so při rěčnym planowanju wosebje na sposrědkowanje serbšćiny kaž tež statusowe planowanje:
 - Domowina angažuje so w Delnjej Łužicy za projekt "Zorja". W Sakskej je Domowina nošer projekta ZARI - Syće za regionalnu identitu a serbsku rěč.
 - Rěčny centrum WITAJ wuwija přeložowanski program sotra.app za delnjo- a hornjoserbšćinu wobstajnje dale. Při tym wusměri so na to, sotra.app z funkciju rěčneho spóznanja a předčitanja zwjazać.
 - Rěčny centrum WITAJ wudžěluje certifikaciju hornjo- a delnjoserbskich rěčnych kmanosćow po Zhromadnym europskim referencnym ramiku za rěče, zo by so wosebje status serbskeje rěče zwysył.
8. Domowina angažuje so na politiskej runinje za dalewuwić nošneje struktury za dołhodobne přewjedźenje serbskich digitalizaciskich projektow.
9. Domowina poskičuje praktiki, přewod zakončacych džěłow a džěło na honorarowej bazy za wšitke generacije. Dale rozšěrja swoje zwonkašulske serbske poskitki za džěci we wuskej kooperaciji z třecimi.
10. Domowina poskičuje maćernorěčnym kaž tež wuknjacym člonam Domowiny dalekubłanja w serbšćinomaj na polu stilistiki abo literarneje rěče. Zdobom wuwija móžnosće dalšich rěčnych kursow we wšelakich formach a intensitach.

11. Domowina přewodźuje monitoring rěčneho stawa šulerjow w hornjoserbšćinje (output) kaž tež monitoring podateje wučby delnjoserbšćiny (input).

IV. Kultura a sport, wuměłstwo a wědomosć

Kulturne dźěło, sportowe hibanje, wuměłstwo a wědomosć su wažne stolpy serbskeho žiwjenja a dźěladowosće třěšneho zwjazka. Zdobom su akterjo na tutych polach póslancy našeho luda we Łužicy a zwonka njeje. Podpěramy wuměnu wosebje ze słowjanskim wukrajom a druhimi narodami. Spěchujemy zhromadne dźěło serbskich institucijow z čestnohamtskimi akterami. Zhromadne projekty institucijow wobohaćeja kulturne žiwjenje w Serbach.

1. Domowina spěchuje zachowanje a pěstowanje serbskich náložkow. Domowina zesylnja widžomnosć bohatošće tutoho herbstwa přez naprawy, kaž na př. aktiwne wobdźělenje w projekće UNESCO 5 – herbstwo Łužicy / derbstwo Łužicy.
2. Domowina wuwija a podpěruje naprawy nastupajo imaterielneho kulturneho herbstwa (IKH), kotrež spěchuja wotpowědne struktury a zrozumjenje za IKH jako zakładny wobstatk serbskeje kultury. Z tym skrući so w serbskim ludźe wědomje jako nošer IKH. Zdobom šěri so widžomnosć serbskeje žiweje kultury. Swjedženje a náložki Łužiskich Serbow w kołoběhu lěta su hižo wot lěta 2014 wobstatk imaterielneho kulturneho herbstwa Němskeje. Dlěšodobnje pruwuje so na tutym zakładze tute tež do wotpowědneje UNESCO-lisćiny zapisać dać.
3. Jako třěcha župow a towarstwow přewjedže a zamołwi Domowina serbske zarjadowanja, kiž služa spěchowanju a skrućenju serbskeje identity a zhromadnosće kaž tež mjezsobnej wuměnje. Wona přewodźuje akterow a organizatorow při přihotach a přewjedženju zhromadnych zarjadowanjow serbskich institucijow a towarstwow. Mjez druhim přewjedže abo organizuje
 - lětnje 10 nazymskich koncertow,
 - XV. Mjezynarodny folklorny festiwal Łužyca – Łužica wot 26.6. do 29.06.2025,
 - 10. Mjezynarodny festiwal dudakow wot 19.06. do 21.06.2026,
 - přihoty za wobdźělenje serbskeju mustwow na EUROPEADŽE, kotraž wotměje so 2028 w regionje Friaul-Julisch Venetien w Italskej.
4. Regionalne muzeje, domizniske stwy a městnosće zetkawanja a wopominanja pokazuja na žiwe serbske stawizny. Jich dalše wobstaće je nam jara wažne. Domowina nadžěla zhromadnje z partnerami a nošerjemi analizu a perspektiwu za zesyljenje a rěčne wuwice małych muzejow a domizniskich stwow.
5. Domowina podpěruje organizatorisce wuměnu mjez serbskimi sportowymi jednotkami. Nazhonjenja serbskeje zhromadnosće přisporjeja skrućenje narodneho wědomja. Domowina rjadowuje wobdźělenje serbskich wubrankow na sportowych zarjadowanjach.

V. Nabožno-narodne žiwjenje

Bohate namrěwstwo nabožno-narodnych tradicijow a naložkow je wobstatk žiwjenja mnohich Serbow, tež za přichodne generacije. Jich aktiwne pěstowanje je wažny zakład za wutworjenje a skrućenje tež narodneho wědomja. Wosady su njeparujomne serbske rěčne rumy, socialne syće a domizna za žiwu wěru Serbow.

1. Domowina podpěruje serbskich katolskich a ewangelskich křesćanow při přewjedženju nabožno-narodnych předewzaćow.
2. Domowina podpěruje serbskich křesćanow při jich prócowanjach, zo bychu so narodne zajimy a zachowanje serbskich rěčnych rumow w cyrkwinskih strukturach wobkedźbowali.
3. Domowina wothłosuje sej zhromadne dźěło w nabožno-narodnych naležnosćach z ewangelskimi a katolskimi wosadami w serbskim rěčnym rumje, z Towarstwom Cyrila a Metoda z.t. (TCM), ze Serbskim ewangelskim towarstwom z.t. (SET) a ze Spěchowanskim towaristwom za serbsku rěč w cerkwi z.t.

VI. Łužica jako hospodarski rum

Hospodarstwo je rjap Łužicy a wobwliwuje njeposrědnje socialne połoženje našeje domizny a serbskeho luda. Ze spěchowanjom serbskeje rěče a kultury zwyżimy atraktiwitu regiona. Wosebje dwu- a wjacerěčnosť je za lužiske předewzaća dobytk. Podpěrujemy naprawy, kotraž pohnuwaja regionalne gospodarstwo k wužiwanju serbsčiny. Zasadźujemy so za kooperaciju Łužicy z hraničnymi kónčinami Pólskeje a Čěskeje. Wuprajamy so za ľahodny turizm, kotryž zmóžnja hosćom serbsku kulturu we Łužicy zeznać.

1. Domowina podpěruje towarstwo Serbski kulturny turizm w prócowanju wo dalši wutwar eksistowacych kolesowarskich šćežkow "Serbske impresije" mjez Hornjej a Delnjej Łužicu. Zdobom měli so tute k zwisowacej syći zwjazać a jako kulturno-rěčne šćežki kwalifikować. Na polu turizma maja so kontakty k turistiskim zwjazkam Sakskeje a Braniborskeje wutwarić.
2. Domowina přewjedže w kooperaciji z regionalnymi předewzaćemi sympozij k tematice spěchowanja serbskeje rěče a kultury.
3. Domowina spožči "Myto za gospodarstwo" jako připóznaće za přikładne spěchowanje serbskosće w gospodarstwje.
4. Domowina podpěruje serbske šule při organizowanju a přewjedženju powołanskich wikow, zo bychu šulerjo serbske předewzaća a serbske institucije zeznali.
5. Domowina zestaji přehlad wo předewzaćelach, kotřiž spěchuja serbskosć w gospodarstwje.

VII. Łužica – naša domizna

Łužica je srjedzišćo a domizna Serbow. Zasadžamy so za to, zo by so serbskosć w sydlnskim rumje dale zesylniła a wuwiwała. Dźiwamy na zaměrne zapřijeće serbskeje rěče a kultury do regionalneho, komunalneho a krajneho planowanja. Lětsotk trajace wudobywanje brunicy zawostaji serbskemu ludej wulke straty. Proces strukturneje změny skića nam nowe perspektiwy za wozrodźenje a spěchowanje serbskeje rěče a kultury.

1. Domowina šěri wědu wo sebi a wabi za dźěło třěšneho zwjazka. Wona nawjazuje direktny kontakt k zajimcam a hosćom, informuje přez wšelake socialne syće, informaciske brošury, lětaki abo wabjenske artikule. Nimale tydžensce sposrědkuje zdžělenki wo swoim skutkowanju regionalnym a nadregionalnym medijam. W tutej legislaturnej dobjě leži fokus na nowym wonkownym wobrazu wudžětkow kaž tež na modernizowanju webstrony a jeje poskitkow.
2. Ze skupinskej, towarstwowej a župnej pawšalu podpěruje Domowina serbske kulturne žiwjenje, nałožki a zarjadowanja po cyłej Łužicy, zo by serbske rěčne rupy skrućiła a rozšěriła.
3. Domowina wutwori z pomocu podpěraćelow a multiplikatorow dwurěčnu normalitu we Łužicy a skrući serbsku identitu z tym, zo zwyżi akceptancu widžomneje a slyšomneje serbsčiny přez wužiwanje serbskich značkow a dwurěčných popisanjow, kaž tež konsekwentne nałožowanje serbsčiny w zjawnosći.
4. Hdyž so nowe wulkozawody a projekty we Łužicy zasydla, dyrbi so analiza kulturneje znjesliwosće za škit a zdžerženje serbskeje rěče a kultury w regionalnym, komunalnym a krajnym planowanju přewjesć.

Wšitke wočakowanja bazuja na mjeńšinoprawniskim zakładze, kotryž wotbłyšćuje so w dojednanjach na europskej runinje kaž tež w zakonjach na zwjazkowej a krajnej runinje.

Budyšin, 05.04.2025